

Het priesterschap van Christus

De twee systemen van priesterschap en offeren die de Bijbel aanbedding noemt (de oud en de nieuwtestamentische systemen), zijn beide gebaseerd op de aanwezigheid van een Hogepriester. Het feit dat de tabernakel te midden van het volk bleef en de daaraan verbonden offerdienst, berustten op wat de hogepriester deed op de Grote Verzoendag. In de ware aanbedding, zoals die wordt beschreven in Hebr. 10:19-22, hebben wij vrijmoedigheid om in te gaan in het Heilige der Heiligen omdat we een Hogepriester hebben, en op grond van wat Hij gedaan heeft. In geen van beide gevallen kan de aanbedding beginnen of voortduren zonder het bestaan en het werk van de Hogepriester. Christus' aanwezigheid in het hemelse heiligdom is 'het anker, zeker en vast, dat ingaat tot binnen het voorhangsel' (Hebr. 6:19). Van Hem is de ware aanbedding afhankelijk.

Daarom gaan we in dit hoofdstuk in op het voorrecht en de vreugde om onze grote Hogepriester te zien. 'Daarom, heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping, *beschouwt* de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis, Jezus' (Hebr. 3:1). Dezelfde oproep komt ook tot ons aan het einde van de brief. 'Want *aanschouwt* Hem' (Hebr. 12:3). Inderdaad wordt in deze brief bij uitstek de waarheid van het priesterschap van Christus uiteengezet (in dit hoofdstuk hebben de Schriftverwijzingen betrekking op de Brief aan de Hebr. 10, tenzij anders aangegeven).

De brief voert ons stap voor stap verder, totdat we in Hebr. 10:22 bij de oproep tot ware aanbedding komen, als het gevolg van de grote reikwijdte van de waarheid over onze Hogepriester, zoals uiteengezet is de kern van de brief. Dezelfde toon vinden we terug in de slotwoorden van de brief. 'Wij hebben een altaar, waarvan zij die de tabernakel dienen, geen recht hebben te eten' (Hebr. 13:10). 'Laten wij dan door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God' (Hebr. 13:15). Het is gemakkelijk te zien waarom juist dit onderwerp de hoofdinhoud vormt van een brief die is gericht aan Hebreeuwse Christenen van de vroegste tijden. Deze mensen leden klaarblijkelijk onder het verwijt dat ze door Christenen te worden, alles zouden verliezen. In het Christendom – zo zeiden hun tegenstanders – was immers geen heiligdom, geen altaar, geen offeren, en bovenal geen priester. Het doel van de brief is deze Hebreeuwse Christenen te verzekeren dat wij wel degelijk een grote Hogepriester bezitten (Hebr. 4:14) en wél een altaar (Hebr. 13:10).

Een dergelijke opmerking krijg je vaak te horen van hedendaagse aanhangers van rituele godsdienst. Een bezoeker reisde 60 kilometer om een Waldensische predikant in Italië op te zoeken zodat hij meer over 'de religie' kon horen die deze voorganger voor de radio predikte. Na wat gepraat te hebben bezochten ze samen zijn eenvoudige kerk. 'Maar wat is uw eredienst nu?', vroeg de bezoeker, terwijl hij verrast in het rond keek. 'Geen kaarsen, geen heiligdom, geen altaar, geen Christus! Ach, ik zie wat u aanbidt!' – en hij wees naar de grote Bijbel: 'u aanbidt het Boek!' De predikant ontkende deze suggestie vriendelijk, maar bood hem een Bijbel aan.

Enige tijd daarna verliet de predikant Italië om naar Engeland te gaan. Op de dag voor hij wegging, kwam dezelfde bezoeker nog eens. 'Ik hoorde dat u naar Engeland gaat', zei hij, 'en ik dacht dat ik nog eens langs moest komen om u vaarwel te wensen. Ik dank u nog hartelijk voor het Boek, want daaruit heb ik geleerd dat het niet het Boek is dat u aanbidt, maar **de Man in het Boek!**

Het is dus duidelijk dat de waarheid van het priesterschap van Christus van groot belang is voor bekeerde Joden, die immers vroeger aanhangers van een rituele godsdienst zijn geweest. Maar is deze waarheid even belangrijk voor de Christenen uit de volken? Zij hebben nooit een aards heiligdom of een door God aangestelde hogepriester gehad en konden deze voorrechten dus ook niet verliezen. Als we er echter over nadenken, zullen we zien hoezeer ook wij als gelovigen uit de volken de dienst van onze Hogepriester nodig hebben.

De beide grote doelstellingen van de dienst van Christus als Hogepriester zijn: ons te helpen in onze *zwakheden* (2:18; 4:15) en om onze *aanbidding* te ondersteunen. Zolang wij deze behoeften hebben, zullen we voortdurend in grote mate priesterlijke dienst nodig hebben. Maar als wij nu een Hogepriester hebben, waarom moeten we er dan iets van weten? Waarom is dat zinvol?

Wel: in elke kwestie is hulp alleen mogelijk als er inzicht is. Als mijn auto kapot is, moet er wat aan gedaan worden; maar het zou niets helpen als ik de claxon zou indrukken of de lichten zou ontsteken. Elke doeltreffende en nuttige actie moet samenhangen met de manier waarop het mechanisme werkt. En dit is alleen mogelijk als er kennis en inzicht is. De Brief aan de Hebreëen moet ons inzicht bijbrengen over de huidige dienst van onze Hogepriester, zodat wij door die medewerking kunnen ingaan in het volle genot van de zegeningen en voorrechten die Hij voor ons heeft.

We moeten ons inderdaad realiseren dat het begrijpen van het Priesterschap van Christus bij de Christelijke volwassenheid hoort. Het is vast voedsel voor hen die volwassen zijn, maar ook melk voor de kleine kinderen in Christus. Er is geen enkele aanleiding om een gelovige die nog een baby in Christus is, ervan te weerhouden iets te gaan begrijpen over het priesterschap van Christus. Maar de meerderheid van hen die deze regels lezen, zullen zich al diverse jaren op de Christelijke weg bevinden. Het is ernstig dat, wanneer we aarzelen hierin in te dringen en in deze waarheid te groeien, de klacht in 5:11 t/m 6:1 op ons van toepassing is. Zijn wij traag om te horen? Hadden wij, gerekend naar de tijd dat we Christenen zijn, niet al lang leraars moeten zijn? Dan is één van de oproepen die ons uit deze brief bereikt: 'Laat ons voortgaan tot het volkomene' (6:1). 'Betoont dezelfde ijver tot het einde toe tot de volle zekerheid van de hoop, opdat gij niet traag wordt, maar navolgers van hen die door geloof en geduld de beloften beërven' (6:11-12).

Het dominerende beeld van Christus dat ons in de Hebreënbrief wordt voorgesteld, is *de Heer Jezus gezeten in de hemel*. Deze gedachte komt het eerst naar voren in Psalm 110:1: 'De HEERE heeft tot Mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten'.

Samen met Psalm 2:7 vormt het de beide pilaren waarop de leer van deze brief is gebouwd. De ene tekst getuigt van de Godheid en het Zoonschap van Christus; de andere van de plaats van Zijn huidige priesterlijke dienst. Dan wordt zowel de overeenkomst als de tegenstelling met Psalm 110:1 duidelijk. Die tekst wordt immers verbonden met de handelingen en de positie van de Hogepriester op de Grote Verzoendag, om het beeld van Christus tevoorschijn te brengen: onze grote Hogepriester, Die Zijn schitterende klederen draagt. Hij zit in het hemelse heiligdom vanaf de tijd van Zijn eerste komst om Zichzelf als offer te geven, tot aan Zijn tweede komst om te behouden. Dit is de geweldige visie die de schrijver in gedachten heeft als hij ons, heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping, oproept Hem te bezien.

Veel hangt af van het ritueel op de Grote Verzoendag. We moeten hieraan dus zorgvuldig aandacht besteden, zoals het in Leviticus 16 beschreven wordt. We zullen nu alleen Leviticus 16: 11-14 en 20-22 bekijken. Aäron moest eerst het zondoffer slachten; daarna moest hij voor die ene gelegenheid in Israëls jaar de voorhang optillen en in het Heilige der Heiligen binnengaan. Zijn eerste handeling daar was reukwerk op vurige kolen te leggen die van het altaar genomen waren om zo het Heiligdom met een wierookwolk te vervullen 'opdat hij niet sterft'. Daarna moest hij het bloed van het zondoffer sprenkelen op én voor het verzoendeksel op de ark, om zó verzoening te doen voor God voor zijn eigen zonden, en later voor die van het volk en voor het heiligdom zelf. Als deze handelingen met het offer beëindigd waren, kwam Aäron naar buiten, en beleed de zonden van het volk op de kop van een levende bok, die ze dan wegdroeg naar een ver gelegen land.

De betekenis van dit alles is zeer breed, lang, diep en hoog; het is vol van oneindige liefde, hoewel het tegelijk heel duidelijk is, zoals het in Hebrëen 9 en 10 uitgelegd wordt. Bij Zijn eerste komst offerde de Heer Jezus Christus Zichzelf vlekkeloos op aan God. Na Zijn opstanding en bij Zijn hemelvaart betrad Hij het hemelse heiligdom in de kracht en zegen van het bloed van Zijn offer. En Hij staat op het punt om voor de tweede keer te verschijnen. Zijn aardse volk Israël zal dan zien op Hem Die zij doorstoken hebben, en zij zullen hun zonden belijden met de woorden van Jesaja 53. Hun overtredingen zullen vergeven worden, en er zal niet meer aan worden gedacht.

De Geest van God spreekt in de Brief aan de Hebrëen over deze tijd, nu Christus als onze grote Hogepriester in het hemelse heiligdom is. Hij duidt de tegenstellingen met de schaduwbeelden van Leviticus 16 aan en richt onze ogen op Hem Die daar zit, omdat het werk eens voor altijd volbracht is.

In Gods heerlijkheid gekomen
draagt Gij, grote Priestervorst,
al de namen van Uw vromen
op Uw schouders, op Uw borst.

Geestelijke Liederen 23:2

Het is deze aanblik van Christus – ik wil het herhalen – die de schrijver voor de geest heeft als hij besluit: 'Daar wij een grote Priester hebben over het huis van God, laten wij naderen' (10:21 en 22a) als heilige aanbidders. En zo zien wij Hem nu.

Het meest karakteristieke kledingstuk van de Hogepriester als hij de klederen van heerlijkheid droeg, was een soort vest dat 'efod' heette. Onafscheidelijk hieraan verbonden, waren de schouderstenen en de borstplaat, waarin de namen van de stammen van Israël gegraveerd waren, en de Urim en Thummim. In de beschrijving van de officiële ambtsklederen in Exodus 28 beslaat die van de efod 25 verzen in het totale gedeelte van 43 verzen. Twee soorten draden waren daarin compleet met elkaar verweven. De ene soort was gouddraad en de andere gewone gesponnen draden van blauwpurper, roodpurper, scharlaken en blinkend wit. Ze pletten de gouden platen en een vakman sneed ze in draden om te verwerken, tussen het blauwpurper, het roodpurper, het scharlaken en het fijn linnen, kunstig werk (Ex. 39:3). In de symbolische taal van de Schrift scheen de efod te zeggen dat, pas wanneer de Heer Jezus zou komen – in Wie het zuivere goud van de Goddelijke volheid in één Persoon tegelijk met de liefelijke kleuren van de volmaakte mensheid verbonden zou zijn –, dat dan pas het volk van God de ware Priester naar Gods gedachten zou hebben.

De vervulling van dit type vormt het onderwerp van de eerste hoofdstukken van de Hebreeënbrief. Hoofdstuk 1 stelt ons de Goddelijke Zoon voor, en hoofdstuk 2 Hem Die in alle dingen aan de mensen gelijk was gemaakt, met uitzondering van de zonde. Op het fundament dat door deze twee grote waarheden wordt gevormd, is de structuur gebouwd waarop de ware aanbidding berust, ja het hele gebouw van het Christendom.

Bijzonder vraag ik uw aandacht voor Hebreeën 1:8: 'Maar van de Zoon (zegt Hij): Uw troon, o God is tot in alle eeuwigheid'. Dit vers leert een Zoonschap in de Godheid dat van eeuwigheid tot eeuwigheid is. Er wordt soms gezegd dat de woorden 'Eeuwige Zoon' niet in de Schrift voorkomen. Dat gebeurt meestal om de waarheid die deze uitdrukking bevat, in twijfel te trekken. Dit is pure letterzifterij.

Een Goddelijk Zoonschap is een Zoonschap dat behoort tot de Godheid van Christus; een Zoonschap dat tot de Godheid behoort houdt een Zoonschap in dat bestond vóór de vleeswording en is dus volkomen gelijkwaardig aan een eeuwig Zoonschap.

De Hebreeënbrief verkondigt het Goddelijke Zoonschap van Christus. Daarop duidt het goud van de efod. In Hebreeën 2 lezen we dat deze zelfde Persoon een Naam heeft geërfd die vér boven de engelen uitgaat; en dat Hij een weinig minder dan de engelen gemaakt was vanwege het lijden van de dood. Hij werd Mens, en omdat Hij geen zonde had, had Hij recht op alle heerlijkheden. Zo waren op de achtergrond van de efod, die gevormd werd door het stralende wit van Zijn vlekkeloze Mensheid, blauwpurper, roodpurper, scharlaken en goud verwerkt. Dat deel van Christus' huidige priesterlijke dienst dat het eerst in deze brief wordt overdacht, volgt direct op deze waarheid over Zijn Persoon.

Onder de hatelijkheden die de Hebreeuwse Christenen te verdragen hadden, was ook de suggestie: Als het waar is dat zo'n verheven Persoon jullie Priester is, dan is Hij te hoog, te ver van jullie weg om met jullie zwakheden medelijden te hebben! Dit verklaart de negatieve vorm waarin wij van Zijn hulp verzekerd worden. Het is niet wáár dat onze Hogepriester niet met onze zwakheden kan meelijden. Nee, Hij is in alle dingen verzocht als wij, met uitzondering van de zonde (Hebr. 4:15).

Hij is zowel God als Mens; Hij heeft in Gods troon en in het lijden van de dood de hoogste macht en de diepste liefde verenigd. Welke wonderen van medelijden, hulp en troost liggen dan buiten het bereik van onze verwachting, nu wij zo'n Priester hebben? De Zoon van God, Die deze wereld is doorgestaan als de Voorloper van Zijn volk, heeft voordat Hij het hemelse heiligdom is ingegaan, de voetstappen van de beproeving gekend. Dat heeft Hij overal gedaan waar wij beproefd kunnen worden: vermoeidheid, eenzaamheid, honger, verraad en vijanden, verlaten worden door vrienden, gemis aan begrip en medegevoel, ogenschijnlijk falen. Dat heeft Hij allemaal doorgemaakt, zodat Hij nu in staat is om hulp uit het heiligdom te zenden die volkomen voorziet in al onze behoeften. 'Laten wij daarom met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden tot tijdige hulp' (Hebr. 4:16).

Deze fundamentele waarheid over Zijn Persoon is ook nodig voor het begrijpen van de ordening (of regeling) van opvolging van Zijn Priesterschap. De Aäronietische opvolging ging van vader op zoon. Volgens dit principe is Christus geen priester, omdat Hij geen nakomeling is van Aäron. Zijn priesterschap zou anders zijn, opdat Hij vele zonen tot heerlijkheid kon leiden. En zo'n andere priester ontmoeten we lang voor Aäron in de Bijbel. Het is Melchizedek, van wie we lezen in Genesis 14. In een Bijbelboek als Genesis, waar afstamming, geboortedatum en leeftijd steeds nauwkeurig worden vermeld, is het opmerkelijk dat Melchizedek juist in de geschiedenis verschijnt zonder dat begin en einde van zijn leven vermeldt wordt. Daarom blijft hij als het ware priester in eeuwigheid.

Totdat Hij kwam: de Heer Jezus, Die werkelijk altijd Priester kon blijven, was er geen enkele priester volgens deze ordening van Melchizedek. Alleen de opgestane Zoon van God, gezeten aan Gods rechterhand, kan de beloofde Priester zijn naar de ordening van Melchizedek. De tegenwoordige priesterlijke dienst van Christus met betrekking tot ware aanbidding wordt beschreven in het gedeelte waarmee we dit hoofdstuk begonnen. In Hebr. 10:19-22 lezen we immers: 'Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, (langs) de nieuwe en levende weg, die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees, en wij een grote Priester over het huis van God hebben, laten wij naderen met een waarachtig hart, in volle zekerheid van het geloof, de harten besprenkeld (en daardoor gereinigd) van het kwaad geweten en het lichaam gewassen met rein water'.

Laten we eerst de laatste woorden van dit citaat overdenken, waarin we de vertrouwde aansporing vinden: 'Laten wij naderen'. Degenen aan wie deze uitnodiging gericht kan worden, worden beschreven als mensen van wie de harten met bloed zijn besprenkeld en van wie de lichamen gewassen zijn met water. Dit is ongetwijfeld figuurlijke taal. Het verwijst naar Exodus 29, waar beschreven wordt hoe Aäron als hogepriester en zijn zonen als priesters aan hun dienst begonnen zijn. De schrijver van de Hebr. brief noemt niet alle gelovigen priesters, omdat hij niet wil dat door andere verwijzingen de unieke plaats en de majesteit van Christus' Priesterschap wordt verzwakt. Maar hij verwijst toch naar de priesters in een even duidelijke taal als de oudtestamentische typen dat kunnen doen. Hiermee komen wij op het onderwerp van het volgende hoofdstuk, dat gaat over de priesterdienst van gelovigen.

Wij, die in onze dagen deze woorden lezen, worden hier uitgenodigd de priesterlijke dienst van aanbidding op te nemen, omdat wij priesters zijn. Toch is dit uitnemende voorrecht gebaseerd op het feit dat wij afhankelijk zijn van onze Hogepriester, op Zijn volkomen offer en op Zijn Persoon en tegenwoordigheid in het Heiligdom.

In de voorafgaande hoofdstukken die ons leiden naar het uiteindelijke doel, beschrijft de Hebreeënbrieff gedetailleerd het aardse heiligdom en de materiële offers. De twee functies van dit indrukwekkende systeem worden daarbij aangeduid. Het was bedoeld 'als voorbeeld en schaduw van hemelse dingen' (8:5) en tegelijk om te tonen dat de weg in het heiligdom nog niet was geopenbaard (9:8). Het heiligdom symboliseert de tegenwoordigheid van God in de hemel. Let wel op de tegenstelling waarop ons vers doelt: '(...) vrijmoedigheid hebben om *in te gaan in het heiligdom*'. Elke materiële begeleiding met het doel God te naderen wordt met één slag tenietgedaan. Er is geen ruimte voor aanbidding door materiële dingen, alles is *geestelijk*.

In de tegenwoordigheid van God mogen de ware aanbidders naderen, in een heiligdom dat niet met handen is gemaakt. De toegang die we hebben op grond van het volbrachte offer op Golgotha, wordt weergegeven in de woorden 'door het bloed van Jezus, (langs) de nieuwe en levende weg, die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is Zijn vlees'. Hebreeën 9 en 10 laten ons het contrast zien met de offers die geofferd werden door de priesters onder de wet. Zij offerden vele offers. En uit de vele herhalingen blijkt dat deze offers nooit zonden konden wegnemen, en dus nooit de weg konden openen naar het heiligdom. 'Maar Hij, nadat Hij één slachtoffer voor de zonden geofferd heeft, is voor altijd gaan zitten aan de rechterhand van God'. Zij *stonden*; Hij is gaan *zitten*; en hieruit blijkt het volbrachte werk van Christus. Omdat Zijn werk van offeren volbracht is, is Hij gaan zitten, en kunnen wij naderen.

Dit zijn de grote onderwerpen die ons bezighouden: onze grote Hogepriester; het hemelse heiligdom dat nu de plaats is van Zijn dienst; en ons voorrecht, gebaseerd op Zijn volbrachte offer, om in te gaan in het Heilige der Heiligen. Deze onderwerpen zijn voldoende om beslag te leggen op alle kracht van onze vernieuwde geest en onze harten. 'De God nu van de vrede, Die uit de doden terugbracht de grote Herder der Schapen, onze Heer Jezus, door het bloed van het eeuwig verbond, volmake u in alle goed werk tot het doen van Zijn wil, terwijl Hij in u werke wat voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid. Amen' (Hebr. 13:20-21).

J.S. Blackburn